

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Кафедра педагогіки та методики
технологічної освіти**

КУЛІНКА Юлія Сергіївна

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

*методичні рекомендації
до виконання курсової роботи
для здобувачів вищої освіти спеціальності
015 Професійна освіта*

Кривий Ріг – 2020

Кулінка Ю. С.

Теорія і методика професійного навчання: *методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта*. Кривий Ріг : КДПУ, 2020. 24 с.

Укладач: Кулінка Юлія Сергіївна – доцент кафедри педагогіки та методики технологічної освіти, кандидат педагогічних наук, Криворізький державний педагогічний університет.

Рецензенти: Яковлєва Вікторія Анатоліївна – доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету університету.

Вовк Н.В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Обговорено та схвалено кафедрою педагогіки та методики технологічної освіти КДПУ «31» серпня 2020 р., протокол №1

Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з теорії і методики професійного навчання для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 015 Професійна освіта (Сфера обслуговування, Технологія виробів легкої промисловості, Транспорт) призначено для надання методичної допомоги здобувачам під час виконання ними курсової роботи. Визначені мета та завдання дослідження спрямовані на розв'язання актуальних завдань теорії і методики професійного навчання та підготовку здобувачів до викладання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Призначене для студентів напряму підготовки 015 Професійна освіта денної та заочної форм навчання.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Підготовчий етап виконання курсової роботи	7
1.1. Вибір теми дослідження	7
1.2. Функції наукового керівника курсовою роботою	7
1.3. Планування виконання курсової роботи	7
Розділ 2. Структура та зміст курсової роботи	10
2.1. Титульна сторінка.....	11
2.2. Зміст	11
2.3. Перелік умовних позначень	12
2.4. Вступ	12
2.5. Основна частина	17
2.6. Висновки	20
2.7. Список використаних джерел	20
2.8. Додатки	21
Розділ 3. Вимоги до мови та стилю викладання курсової роботи ...	22
3.1. Стиль викладання курсової роботи	22
3.2. Терміни та рекомендовані кліше	23
3.3. Зв'язність викладення тексту	26
Розділ 4. Оформлення курсової роботи	27
4.1. Загальні правила оформлення текстових документів	27
4.2. Оформлення цитат і посилань на джерела	28
4.3. Оформлення таблиць	29
4.4. Оформлення ілюстративного матеріалу	30
4.5. Оформлення формул	30
4.6. Оформлення списку використаних джерел	31
4.7. Оформлення додатків	31
4.8. Нумерація сторінок	32
Розділ 5. захист й оцінювання курсової роботи	33
5.1. Порядок захисту курсової роботи	33
5.2. Оцінювання курсової роботи	33
Список використаних джерел	37
ДОДАТКИ	38
Додаток А. Орієнтована тематика курсових робіт	38
Додаток Б. Зразок оформлення титульного листа	40
Додаток В. Зразок оформлення змісту курсової роботи	41
Додаток Г. Зразок оформлення вступу курсової роботи	42
Додаток Д. Оформлення бібліографічного опису	43

ВСТУП

Методичні рекомендації підготовлено для надання методичної допомоги здобувачам вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) для денної (повний та скорочений термін навчання) та заочної форм навчання в процесі виконання ними курсової роботи з теорії і методики професійного навчання.

Курсова робота з теорії і методики професійного навчання – це вид навчально-проектної роботи, результат дослідження теми (проблеми), самостійний навчально-науковий твір здобувача.

Курсова робота повинна продемонструвати готовність здобувача кваліфіковано розв'язувати поставлені в роботі завдання, робити аргументовані висновки й обґрунтовані пропозиції щодо запропонованих методичних проблем.

У процесі виконання курсової роботи, як певного *виду навчально-проектної роботи* здобувача, освоюється методика педагогічного дослідження, набувається досвід педагогічного аналізу, моделювання, проектування та конструювання освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Курсова робота відображає *результати дослідження теми*, в яких здобувачем пропонуються способи розв'язання певних проблем.

Курсова робота, як *самостійний твір здобувача*, що присвячений розробці обраної теми, повинна відповідати всім ознакам навчально-наукового твору.

Мета курсової роботи з теорії та методики професійного навчання полягає у:

- набутті вмінь самостійно досліджувати комплекс взаємопов'язаних питань, які стосуються конкретної ситуації проектування навчально-методичного забезпечення, організації та здійснення освітнього процесу на основі отриманих у процесі навчання теоретичних і практичних знань;
- формування вмінь самостійно розробляти методику викладання теми (тем) з дисципліни, професійного модулю, письмово викладати одержані результати;
- набуття вмінь формулювати висновки, пропозиції та рекомендації щодо розв'язання проблеми;
- формування вмінь оформляти результати дослідження в вигляді фрагментів навчальних посібників, методичних рекомендацій.

Основними *завданнями* курсової роботи з теорії та методики професійного навчання є:

- освоєння методики наукового дослідження;
- поглиблення та систематизація теоретичних знань у галузі методики професійного навчання;
- вивчення передового методичного досвіду з розробки та конструювання занять з професійно-теоретичної і професійно-практичної

підготовки за спеціалізацією у закладах професійної (професійно-технічної) освіти;

– оволодіння дидактико-методичною групою вмінь з основ професійної діяльності викладача.

Актуальність тематики, практична значущість курсової роботи та творча самостійність у процесі її виконання сприятимуть адаптації майбутнього викладача професійного навчання до здійснення методичної діяльності.

Основна *тематика курсових робіт* пов'язана з аналізом і проектуванням змісту, з розробкою засобів навчально-методичного забезпечення дисципліни (професійного модуля, міждисциплінарного курсу), проектуванням фрагментів навчально-програмної та планувальної документації на рівні окремої теми, методики її викладання, дидактичної технології.

Вдале виконання здобувачами курсової роботи дозволить їм не тільки закріпити знання та вміння, а й сприятиме формуванню в них компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями), а саме:

Загальні компетентності:

– Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності:

– Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

– Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.

– Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для вирішення професійних завдань, відповідно до спеціалізації.

Курсова робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих здобувачем під час навчання, та їх

застосування в процесі комплексного розв'язання конкретного фахового завдання.

Вимоги до курсової роботи:

1. Актуальність досліджуваної проблеми для сучасного етапу розвитку професійної освіти, наявність теоретичної та практико-орієнтовної частин; реалістичність, тобто відповідність авторської розробки актуальних проблем розвитку змісту й освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

2. Відповідність обсягу, характеру та рівня виконання теоретичної та практичної частин вимогам професійної кваліфікаційної характеристики випускника закладу вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 015 Професійна освіта.

3. Відповідність назви роботи її змісту, чітка цільова спрямованість роботи.

4. Логічна послідовність викладу матеріалу, що базується на міцних теоретичних знаннях з обраної теми. Врахування логіки побудови першого та другого розділів курсової роботи. У першому розділі здобувач відповідає на питання: «що це таке», «як це рекомендує робити професійна педагогіка, теорія і методика професійного навчання». В другому розділі – описує авторську розробку як варіант розв'язання проблеми, яка об'єктивно виникла в зв'язку з необхідністю оновлення навчально-програмної документації та планувальної документації, навчально-методичного забезпечення дисципліни, професійного модулю, міждисциплінарного курсу для підготовки спеціальності професійно-технічної освіти.

5. Необхідна глибина дослідження та переконливість аргументації.

6. Кваліфікований аналіз нормативних документів, методичних матеріалів, теоретико-методичної, навчальної та спеціальної літератури, передового педагогічного досвіду й обґрунтування результатів роботи.

7. Коректний та грамотний виклад матеріалу, відповідність змісту курсової роботи нормам української мови, основних положень професійної педагогіки та методики професійного навчання.

8. Оформлення роботи відповідно до вимог.

9. Відповідність обсягу та змісту роботи вимогам, які висуваються пред'являються; наявність висновків після кожного розділу.

РОЗДІЛ 1 ПІДГОТОВЧИЙ ЕТАП ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Вибір теми дослідження

Здобувачу пропонується обрати тему курсової роботи з числа запропонованих науковими керівниками (див. Додаток А). Здобувач має право запропонувати власну тему курсової роботи, обґрунтувавши свій вибір і доцільність дослідження.

Перш ніж розпочати дослідження, здобувачеві необхідно уважно прочитати та усвідомити тему свого майбутнього дослідження. Тема повинна бути вузькою, конкретною. Курсова робота це самостійне дослідження, на якому здобувач повинен навчитися:

- робити логічний, несуперечливий огляд існуючої наукової та методичної літератури;
- порівнювати наявні визначення, точки зору, методи дослідження та застосовувати релевантні визначення, методи на власному корпусі прикладів.

1.2. Функції наукового керівника курсовою роботою

Керівництво курсовими роботами здійснюють викладачі кафедри педагогіки та методики технологічної освіти.

Наукове керівництво курсовою роботою передбачає:

- розробку методичних рекомендацій до виконання курсової роботи;
- запропонування розроблених науковим керівником тем дослідження;
- підготовку та надання науковим керівником завдання на виконання курсової роботи;
- безпосереднє керівництво розробкою курсової роботи та надання консультацій, інструктажу зі складання плану, з підбору теоретичного та практичного матеріалу, з проведення й оформлення результатів дослідження;
- написання науковим керівником рецензії на курсову роботу;
- участь у комісії із захисту здобувачем курсової роботи.

Здобувач зобов'язаний:

- дотримуватися графіка виконання роботи;
- оформляти роботу відповідно до вимог освітнього стандарту;
- своєчасно подавати роботу науковому керівнику для перевірки та рецензування.

Відповідальність за якість курсової роботи покладається на здобувача: зміст, структура, стиль, технічне оформлення, грамотність викладу.

Курсову роботу здобувач виконує самостійно, користуючись

консультаціями керівника та звітуючи перед ним у міру виконання її окремих частин і роботи в цілому.

Перевірка перебігу виконання курсової роботи або її частини є однією з найважливіших форм керівництва. Науковий керівник вказує на всі помилки, неточності та недопрацьовані місця, надає по них роз'яснення. Тому, не менше двох разів на семестр здобувач зобов'язаний надавати курсову роботу науковому керівникові для перевірки ходу її виконання.

1.3. Планування виконання курсової роботи

Курсова робота виконується в позааудиторний час, індивідуально кожним здобувачем під науково-методичним керівництвом викладача за обраною здобувачем темою. Курсова робота являє собою закінчене самостійне дослідження, в якому розв'язується конкретне завдання, що співвідноситься зі змістом дисциплін відповідно до спеціалізації.

Автор курсової роботи повинен уміти:

- визначати та формулювати проблему дослідження з урахуванням її актуальності;
- формулювати мету дослідження та визначати завдання, необхідні для їх досягнення;
- аналізувати й узагальнювати теоретичний й емпіричний матеріал з темою дослідження, виявляти суперечності;
- застосовувати теоретичні знання під час розв'язання практичних завдань;
- робити висновки з теми дослідження, позначати перспективи подальшого вивчення досліджуваного питання;
- оформляти роботу відповідно до висунутих вимог.

Виконання курсового проекту умовно складається з певних етапів, що представлені нижче (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1.

Етапи виконання курсової роботи

Термін	Етапи виконання
Останній місяць семестру, що передує за навчальним планом курсової роботі)	Вибір теми курсової роботи, узгодження та попереднє обговорення її з керівником. Закріплення теми курсової роботи за здобувачем і призначення йому наукового керівників.
1-2 тижні семестру	Видача керівником здобувачу завдання на виконання курсової роботи. Завдання на виконання курсової роботи видається здобувачу на підставі здійсненого ним аналізу теми, пошуку, підбору, систематизації та вивчення матеріалів за темою курсової роботи, наданого здобувачем орієнтовного плану курсової роботи.
3-5 тижні семестру	Написання здобувачем чернетки курсової роботи. Здача на перевірку здобувачем чернетки курсової роботи на перевірку керівнику.

6-8 тижні семестру	Доопрацювання здобувачем тексту курсової роботи – усунення зауважень, оформлення роботи.
9-10 тижні семестру	Здача здобувачем курсової роботи науковому керівнику на рецензування та перевірку на антиплагіат. Захист курсової роботи. Курсова робота з дисципліни повинна бути захищена до початку екзаменаційної сесії, для здобувачів заочної форми навчання – відповідно до розкладу.

Алгоритм роботи над курсовою роботою:

1. Вивчення методичних рекомендацій до виконання курсової роботи.
2. Вибір теми курсової роботи, узгодження її з науковим керівником, закріплення теми.
3. Здійснення аналізу теми курсової роботи та написання вступу. Структура вступу містить: актуальність теми, мету та завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, методи дослідження.
4. Збір, вивчення та аналіз наукової, навчальної та методичної літератури в обсязі, який є необхідним для дослідження проблеми.
5. Написання теоретичної та практичної частин курсової роботи.
6. Узагальнення результатів дослідження та обґрунтування висновків у заключній частині роботи; рекомендації щодо практичного впровадження нових ідей, що викладені в роботі.
7. Остаточне оформлення роботи; наукове та літературне редагування.
8. Рецензування роботи.
9. Публічний виступ з результатами дослідження (захист роботи).

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна мати наступну структуру, яка є загальноприйнятною й обов'язковою для курсових робіт:

1. Титульний сторінка.
2. Зміст, який містить перелік структурних частин курсової роботи із зазначенням сторінок, які відповідають початку кожної частини роботи.
3. Перелік умовних позначень (за необхідністю).
4. Вступ, який розкриває актуальність обраної теми дослідження, ступінь розробленості теми. Також у вступі мають бути відображені мета, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження.
5. Теоретична частина – частина дослідження, в якій надається огляд основної літератури за темою дослідження, розкриваються основні поняття та вводяться основні визначення.
6. Практична частина – частина дослідження, в якій наводяться приклади досліджуваного матеріалу, здійснюється їх аналіз, надаються коментарі/інтерпретації автора роботи; складаються можливі класифікації.
7. Висновки (загальні висновки до курсової роботи відповідно поставлених завдань).
8. Список використаних джерел.
9. Додатки (за необхідністю).

Власне структуру курсової роботи складають: титульний лист, зміст, вступ, основна частина (теоретична та практична частини), висновки, список використаних джерел, додатки. Такі складові, як : титульний лист, зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, складають нормативну частину роботи, їх зміст й оформлення здійснюється за певними правилами (за шаблоном). Зміст і структура іншої, ненормативної частини роботи (основна частина, додатки) обумовлені логікою дослідження та визначаються уявленнями власне автора; її підготовка та виконання носить творчий характер.

Приблизний розподіл складових структури курсової роботи

Титульна сторінка	1 стор.	Обсяг 30-35 сторінок
Зміст	1 стор.	
Перелік умовних позначень	1 стор. (за необхідністю)	
Вступ	1-2 стор.	
Основна частина: 2-3 розділи, які можуть складатися з 2-3 підрозділів (але не обов'язково). Кожен розділ завершується висновками	не менше 25 стор.	
Висновки	не менше 1-2 стор.	
Список використаних джерел	30 джерел	Обсяг не обмежений
Додатки	не регламентуються	

2.1. Титульна сторінка

Обов'язковим елементом курсової роботи є титульна сторінка, на якій вказуються:

- назва університету, факультету, кафедри, де виконувалася робота;
 - найменування курсової роботи;
 - повна назва теми;
 - рік навчання, група, спеціальність і додаткова спеціалізація, прізвище, ім'я, по батькові здобувача;
 - прізвище, ім'я та по батькові, посада, вчена ступінь керівника;
 - національна шкала, кількість балів, оцінка: ECTS;
 - прізвище, ім'я та по батькові, посада, вчена ступінь членів комісії.
- Унизу титульного листа відмічається місто та рік виконання роботи.

Оформлення титульного листа регламентовано вимогами, приклад заповнення представлено в додатках (див. Додаток Б). Після титульного листа на окремому аркуші розташовується зміст.

2.2. Зміст

Зміст курсової роботи є підставою для її виконання. Здобувачу рекомендується узгодити з керівником приблизний план роботи, який дозволить повно та докладно розкрити обрану для аналізу тему.

Зміст роботи має відповідати назві теми, заявленому на титульному листі. Необхідно дотримуватися низки правил рубрикації роботи. Рекомендується складати план з двох (трьох) розділів.

У змісті послідовно викладаються назви розділів, підрозділів плану курсової роботи. При цьому їх формулювання повинно відповідати змісту роботи, бути короткими, чіткими, послідовно та точно відображати внутрішню логіку пояснювальної записки. Крім того, заголовки мають відтворювати зміст розділу чи підрозділу. В підпорядкованих заголовках не повинно повторюватися те, про що вже йшла мова в основному заголовку.

Заголовки однакових сходинок рубрикації розташовуються точно один під одною, а заголовки кожної наступної сходинки зміщуються на 3-5 знаки щодо попередньої сходинки. Всі заголовки починаються з великої літери та не мають крапки наприкінці. Прописними літерами та напівжирним шрифтом пишуться слова: **ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, НАЗВИ РОЗДІЛІВ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ**. Назви підрозділів пишуться малими літерами (крім першої, вона пишеться прописною літерою). Зазначені вимоги пред'являються й до тексту.

Обов'язково вказуються сторінки, з яких починається кожен розділ, підрозділ. Останнє слово кожного заголовка з'єднуються крапками з відповідним номером сторінки в правій частині змісту.

Оформлення змісту регламентовано вимогами, приклад заповнення

представлений в додатках (див. Додаток В).

2.3. Перелік умовних позначень

Перелік умовних позначень (позначень, символів, одиниць, скорочень і специфічна термінологія та їх розшифрування) є обов'язковою структурною частиною курсової роботи але, він оформляється за потреби й друкується двомаколонками у вигляді окремого списку, який розміщується перед вступом. Якщо спеціальні терміни, скорочення, символи тощо, повторюються в роботі менш, ніж три рази, перелік не складається, а їх розшифрування наводиться в тексті за першим згадуванням. До змісту перелік умовних позначень, як правило, не запроваджується.

Наприклад, умовні скорочення розшифровуються в такий спосіб:

ЗВО	Заклад вищої освіти
ЗПТО	Заклад професійно-технічної освіти
ІТ	Інформаційні технології

2.4. Вступ

Вступ має містити обґрунтування актуальності теми дослідження, основні її характеристики та коротку інформацію про задум дослідження, отже необхідно: відобразити значущість обраної проблеми, ступінь її розробленості в науці та необхідність її розв'язання; визначити недоліки в навченості та (або) вихованості, розвитку здобувачів освіти, які необхідно усунути; вказати недопрацьовані аспекти.

Вступ складається в певній послідовності, а саме:

1. Актуальність дослідження
2. Мета дослідження
3. Завдання дослідження
4. Об'єкт дослідження
5. Предмет дослідження
6. Методи дослідження

Актуальність дослідження – це ступінь важливості дослідження саме для теперішнього часу та конкретної ситуації для розв'язання автором роботи проблеми, яка перед ним постала. В процесі розкриття актуальності дослідження (теми) необхідно відповісти на питання: *«Чому цю тему треба вивчати саме в теперішній час?; Наскільки тема відповідає сучасним запитам практики?; В чому значущість цієї теми?; З якими труднощами доводиться стикатися викладачам?»*.

Перш ніж заявити про актуальність дослідження (теми), необхідно вивчити стан проблеми дослідження (теми).

Проблема – це питання, яке вимагає розв'язання, що виникає тоді, коли наявних знань недостатньо для розв'язання будь-якої задачі. Сутність проблеми – це суперечності між встановленими фактами та теоретичним

осмисленням, між різними трактуваннями тощо. Джерелом проблеми зазвичай є специфічні явища, утруднення, конфлікти, що зароджуються в практичній діяльності викладача. Зазвичай проблеми дослідницької роботи з професійної педагогіки впливають з потреб суспільства, особливо з завдань, які поставлені перед ЗПТО, а також з педагогічної практики, труднощів у роботі викладача або майстра виробничого навчання.

Для того, щоб розв'язати проблему необхідно відповісти на питання: *«Що треба вивчити з того, що раніше не було вивчено?»*.

Обґрунтування актуальності дослідження (теми) курсової роботи з методики професійного навчання, вимагає вивчення стану проблеми дослідження (теми) в теорії та методиці професійного навчання, нормативних і методичних документах, досвіді дидактичної та методичної діяльності («що» і «як» роблять викладачі з певної проблеми в умовах практичної діяльності). В стислому викладі розкриваються завдання, які постають перед теорією та методикою в плані обраного напрямку, сутність досліджуваної теми в роботах учених, нерозкриті в дидактиці та методиці питання, частина з яких підлягає розкриттю в курсовій роботі.

Вивчення стану проблеми в теорії та методиці професійного навчання слід починати з енциклопедій, словників, довідників, збірників наукових праць, підручників із загальної та професійної педагогіки, методики професійного навчання. Особливу увагу слід приділяти періодичним виданням (журналам, газетам), в яких надається найновіша педагогічна інформація.

Результатом вивчення стану проблеми виступає заява дослідника про існування суперечностей, які виступають перешкодою в реалізації професійної педагогічної діяльності за напрямом, обраним розробником курсової роботи.

Формулювання суперечностей дозволяє чітко визначити проблему, а на її підставі – й тему курсової роботи. Таким чином, суперечності, проблема та тема повинні перебувати в логічному взаємозв'язку.

Аналіз змісту суперечностей дозволяє автору курсової роботи сформулювати мету та завдання дослідження.

Суперечність – це неузгодженість або невідповідність того, що є насправді, тому, що має бути. Усвідомлення суперечності призводить до виникнення потреби в новому інструментальному знанні, застосування якого на практиці дозволило б розв'язати проблему та зняти суперечність, що виникла, як перешкода на шляху розвитку діяльності. Так виникає необхідність у розробці певної теми. Найчастіше виокремлюють декілька суперечностей.

Перша суперечність – між зростаючими вимогами до якості підготовки здобувачів освіти і недостатнім рівнем сформованості в них компетентностей під час навчання в ЗПТО.

Друга – між вимогами до рівня (якості) підготовки здобувачів освіти у галузі професійної освіти та фактичним рівнем розробленості навчально-

методичного забезпечення викладання теми (тем) за програмою, що виступає одним з факторів підвищення якості підготовки.

Третя – між наявністю загальних методичних вказівок з проблеми дослідження та недоліками конкретних методичних розробок з дисципліни, професійного модулю з певної теми.

Четверта – між вимогами оновлення змісту професійно-технічної освіти і навчання в моделі Державного стандарту професійно-технічної освіти нового покоління та фактичним станом наявного навчально-програмного та методичного забезпечення.

На підставі виявлених суперечностей формується проблема дослідження. Результати аналізу суперечностей сприяють формулюванню мети дослідження за обраною темою курсової роботи.

Формулювання мети та завдань дослідження. *Мета дослідження* – це бажаний кінцевий результат дослідження; те, чого потрібно досягти у результаті дослідження. Мету необхідно формулювати конкретно та її формулювання має починатися зі слів: *визначення, обґрунтування, конструювання, розробка, виявлення* тощо. Результатом у цьому випадку може бути перетворений в ході дослідження предмет дослідження.

Тобто, мета дослідження – це результат, який відповідає на питання: *«Чого потрібно досягти в результаті курсової роботи?»*.

Наприклад, в якості мети дослідження для курсових робіт з методики професійного навчання можуть бути:

- виявити, методично обґрунтувати та розробити навчально-методичний комплекс, який посприє ефективному формуванню знань і вмінь здобувачів освіти у процесі вивчення ними теми (назва) дисципліни (назва)»;

- теоретично обґрунтувати та спроектувати методику формування професійних умінь здобувачів освіти на заняттях з дисциплін професійного циклу;

- теоретично-методичне обґрунтування та практична розробка структури та змісту робочого зошиту здобувача освіти з дисципліни (назва) на прикладі розділу (назва);

- теоретично-методичне обґрунтування та практична розробка контрольних засобів, спрямованих на перевірку сформованості в здобувачів освіти професійних компетентностей в процесі вивчення ними теми (назва).

Завдання дослідження – це послідовні кроки, етапи та засоби досягнення мети дослідження. Для того, щоб визначити завдання дослідження, необхідно відповісти на питання: *«Що потрібно зробити, щоб мета була досягнута?»* Поміж значної кількості завдань, які підлягають розв'язанню, дуже важливим є виділення трьох основних груп.

Перша група – **історико-діагностична** – пов'язана з вивченням історії питання та сучасного стану проблеми, визначенням або уточненням понять, пошуком загальнонаукових і психолого-педагогічних основ для

дослідження питання.

Друга група – *теоретико-модельюча* – пов'язана з розкриттям структури, сутності досліджуваного, факторів його перетворення; моделі та функції досліджуваного, способів його перетворення.

Третя група – *практично-перетворювальна* – пов'язана з розробкою та використанням методів, прийомів, засобів раціональної й ефективної організації освітнього процесу, його передбачуваного перетворення, з розробкою практичних рекомендацій та дидактичних засобів.

Зазвичай виокремлюють 3-4 завдання таких напрямів, як: аналіз, узагальнення, виявлення, обґрунтування, розробка, оцінка, апробація тощо.

Наприклад:

Мета дослідження: виявити методичні умови та створити банк методів і прийомів навчання, які посприяють розвитку креативності здобувачів освіти закладів професійно-технічної освіти в процесі засвоєння ними навчальної дисципліни «...».

Завдання дослідження:

1. Провести інформаційно-аналітичне дослідження психолого-педагогічної літератури з проблеми розвитку креативності здобувачів освіти.

2. Визначити психологічні особливості розвитку креативності старшихпідлітків.

3. Сформуванати банк методичних прийомів, які посприяють розвитку креативності та відповідних віку здобувачів освіти закладів професійно-технічної освіти.

4. Розробити технологію педагогічної взаємодії на основі застосування методів активного навчання.

Визначення об'єкту та предмету дослідження. *Об'єкт дослідження* – це певний процес, якесь явище, що існує незалежно від суб'єкта пізнання та на який звернено увагу розробника курсової роботи. Визначення об'єкта дослідження вимагає відповіді на питання: «Що розглядається?».

Об'єктами дослідження в процесі розробки теми курсової роботи з методики професійного навчання можуть бути реальні педагогічні процеси і явища, які містять суперечності та породжують проблемну ситуацію в сфері аналізу, проектування, організації та здійснення процесу професійного навчання майбутніх фахівців.

Наприклад, в якості об'єктів дослідження для курсових робіт з теорії і методики професійного навчання можуть бути:

- процес теоретичного навчання;
- процес професійного навчання;
- процес практичного (виробничого) навчання;
- виробнича практика;
- позааудиторна навчальна робота з предмету;
- процес педагогічного проектування, програмно-методичне та

навчально-методичне забезпечення дисципліни;

- виробниче навчання або самостійна робота здобувачів освіти;
- зміст навчання з теми (назву);
- процес навчання (наприклад, основам дизайну) в професійній підготовці (наприклад, майбутніх дизайнерів).

Предмет дослідження – це складова частина об'єкта дослідження, його аспект або елемент, який безпосередньо перетворюється. Предмет визначає границі, в межах яких вивчається об'єкт. Предмет – це те, про що буде одержано нове методичне знання. Предметом дослідження виступає те, що одержить науковий опис, пояснення, розробку. Визначення предмета дослідження вимагає відповіді на питання: «*Як розглядається об'єкт, які нові відносини, властивості, аспекти, функції розкриває дослідження?*».

В якості предмета дослідження для курсових робіт з теорії і методики професійного навчання можуть бути: процес формування професійних знань, умінь і навичок; методика викладання теми; дидактична технологія; дидактичні умови; педагогічні умови; чинники, умови, засоби, форми організації процесу професійного навчання компетентних фахівців; проблеми зі сфери аналізу та проектування процесу навчання.

Наприклад:

Проблема дослідження: яким чином викладач може ефективно сприяти інтелектуальному розвитку здобувачів освіти на заняттях з навчальної дисципліни «...»?

Тема дослідження: проблема інтелектуального розвитку здобувачів освіти на заняттях з навчальної дисципліни «...».

Мета дослідження: розробити та реалізувати на практиці технологію навчання, яка посприє інтелектуальному розвитку здобувачів освіти на заняттях з навчальної дисципліни «...».

Завдання: 1,2,3.

Об'єкт дослідження: освітній процес вивчення навчальної дисципліни «...».

Предмет дослідження: інтелектуальний розвиток здобувачів освіти закладів професійно-технічної освіти на заняттях з навчальної дисципліни «...».

Окреслення методів дослідження. *Методи дослідження* – це способи розв'язання проблем, способи реалізації цілей та завдань дослідження. *Метод* – сукупність практичних і розумових прийомів і кроків, слідування яким призведе до досягнення результатів.

У процесі виконання курсової роботи необхідно використовувати наукові методи педагогічних досліджень, а саме:

– **теоретичні:** аналіз літературних джерел (нормативних документів, історико-педагогічної, наукової, педагогічної літератури), аналіз, синтез, абстрагування, індукція, дедукція, аналогія, систематизація, класифікація, узагальнення, конкретизація, моделювання.

– **емпіричні:** спостереження, опитування (усне: бесіда, інтерв'ю;

письмове: анкетування, тестування), вивчення й узагальнення педагогічного досвіду, вивчення продуктів діяльності досліджуваних, педагогічний експеримент тощо.

Оформлення вступу регламентовано вимогами, приклад заповнення представлений в додатках (див. Додаток Г).

2.5. Основна частина

Основна частина, як правило, складається з двох розділів або частин – теоретичної та практичної. Обсяг основної частини повинен складати 80-85%, теоретичної (розділ 1) – 30-40%, практичної (розділ 2) – 40-50%.

Проте, в кожному конкретному випадку зміст розділів, розподіл між ними обсягу матеріалу узгоджується з керівником. Однак, у будь-якому варіанті, в процесі виконання курсової роботи слід враховувати, що перший розділ повинен забезпечувати теоретичну основу другого розділу. З цією метою в ній необхідно представляти тільки той теоретичний матеріал, який буде потрібен для розв'язання практичних питань, визначених цілями та завданнями курсової роботи. Відхилення від цієї вимоги неминуче призведе чи до надмірного збільшення обсягу першого розділу, чи до відриву від змісту другого розділу.

Написання першого розділу. Теоретична частина дослідження. *Перший розділ роботи є оглядово-теоретичним і складається переважно з двох підрозділів. Цей розділ не повинен представляти виклад загальновідомих з курсів педагогіки, психології, теорії і методики професійного навчання положень, а бути аналізом теорії за обраною розробником курсової роботи темі. При цьому проводиться критичне осмислення й оцінка нерозв'язаних ще питань.*

У першому розділі автор повинен описати теоретичні та методичні основи проблеми (теми), аналізувати стан проблеми, зробити висновок щодо ступеня її розробленості в літературі, в методичних виданнях, нормативних документах й інструктивних матеріалах.

У *першому підрозділі першого розділу* здійснюється інформаційно-аналітичний огляд літератури, який передбачає виявлення специфіки розуміння вченими різних аспектів досліджуваної проблеми, виявлення суперечностей. Для більш повного аналізу досліджуваного явища необхідно уточнити сутність ключового поняття. Для цього потрібно проаналізувати існуючі точки зору вчених і систематизувати їх за напрямками. За логікою, необхідно розкрити сутність ключового поняття з точки зору сучасного розуміння, продемонструвати актуальність проблеми. Кожне визначення повинно супроводжуватися посиланнями на прізвище вченого та номер джерела.

Наприклад:

– для виконання інформаційно-аналітичного огляду методичних основ заняття, перед складанням огляду визначаються основні поняття з

обраної теми курсової роботи, розглядаються визначення цих понять в енциклопедіях, тлумачних словниках. Основними поняттями теми можуть бути всі компоненти процесу навчання чи методи дослідження методичних проблем;

– для розв’язання методичних проблем з конструювання заняття вибираються методи навчання. В процесі вибору й обґрунтування методів навчання необхідно враховувати їх основні характеристики, які розкривають діяльність викладача та здобувачів освіти, зміст навчального матеріалу, навчальні цілі, індивідуальні особливості здобувачів освіти, наявність дидактичних засобів. Для оптимального вибору методів навчання та їх ефективного поєднання треба знати всі наявні в педагогіці методи та їх цілісну класифікацію.

Після представлення різних формулювань поняття необхідно зробити висновок і представити власну точку зору на сутність ключового поняття (авторське формулювання повинно ґрунтуватися на працях вчених). Подалі розкривається суть важливих для певного дослідження понять, безпосередньо пов’язаних з ключовим. Кожне визначення повинно супроводжуватися посиланнями на прізвище вченого та літературне джерело.

Результати аналізу рекомендується систематизувати у вигляді таблиць, схем. Також, необхідно представити різні погляди на етапи формування явища, які необхідно супроводжувати посиланнями на прізвища авторів і номери джерел.

Аналогічно потрібно проаналізувати педагогічні умови, які використовують науковці для формування (розвитку тощо) явища. Наприкінці, слід зробити висновки до підрозділу.

У *другому підрозділі першого розділу* детально розкривається специфіка предмета дослідження, яка викладається на підставі державних стандартів, нормативних документів з професійної освіти, теоретичної та методичної літератури.

Написання другого розділу. Практична частина дослідження. В другому розділі описуються способи розв’язання проблеми, що була заявлена у вступі. Способами розв’язання проблеми можуть бути самостійна розробка, розробка й опис застосування готових методик, методичних систем, дидактичних технологій. У практичній частині можуть бути представлені:

- Розробка системи заходів щодо досягнення розв’язуваного педагогічного завдання та їх характеристика;
- проектування робочих програм вивчення навчальних дисциплін і їх дидактичного забезпечення;
- розробка проекту системи занять теоретичного або виробничого навчання;
- перспективно-тематичне планування вивчення розділу (теми);
- проектування системи розвиваючих завдань, ситуацій для

формування новоутворень в особистості здобувачів освіти;

- конструювання необхідного дидактичного матеріалу;
- інше.

У *першому підрозділі другого розділу* може бути продемонстровано стан проблеми, яка вивчається, в практиці навчання або виховання. Як правило, його зміст уключає аналіз навчально-програмної документації, занять викладачів, практичних і контрольних робіт здобувачів освіти.

Аналіз навчально-програмної документації дозволяє зробити висновок про те, чи оптимально сплановано освітній процес з досліджуваної теми або предмету.

Аналіз методичного забезпечення дисципліни дозволяє виявити, наскільки рівень оснащення освітнього процесу відповідає специфіці змісту дисципліни, цілям вивчення дисципліни, вимогам стосовно результатів підготовки здобувачів освіти з дисципліни, запланованим видам діяльності здобувачів освіти в межах освоєння дисципліни, навчально-програмної та плануючої документації з дисципліни.

Спостереження за викладачем під час занять дозволяє визначити типові прийоми, методи формування нових знань і вмінь здобувачів.

Аналіз результатів контрольних робіт допомагає виявити помилки, які роблять ті, яких навчають, визначити причину їх виникнення та намітити прийоми усунення цих причин або створення умов, що посприяють їх усуненню.

Другий підрозділ другого розділу передбачає методичне конструювання заняття, що передбачає розробку засобів навчання до структурованого навчального матеріалу. Спочатку конструюється граф логіки навчальної інформації та складається специфікація навчальних елементів. Потім здійснюється вибір і конструювання засобів навчання (опорний конспект, листи робочого зошита, блок-схеми, плакати, контрольно-оціночні матеріали тощо). Подалі конструюється модель розумової діяльності викладача та здобувачів освіти щодо формування знань і вмінь на основі вибраних методів і засобів навчання та структурованого навчального матеріалу.

Підтвердження чи спростування ефективності розроблених засобів навчання потребує проведення педагогічного експерименту. Визначення виду експерименту (в роботі може бути представлений констатуючий експеримент), його цілі та завдання. Вибір або самостійна розробка діагностичних методик для виявлення параметрів дослідження. Проведення діагностичних процедур, їх аналіз і статистична обробка, оформлення результатів, складання таблиць, графіків, діаграм, гістограм, формулювання висновків.

У другому (практичному) розділі розробник курсової роботи представляє опис дослідно-експериментальної роботи: діагностичні методики, результати діагностики, детальну характеристику досліджуваних осіб тощо. На підставі аналізу результатів дослідно-експериментальної

роботи формулюються висновки.

2.6. Висновки

У висновках розкривається значущість розглянутих питань для наукової теорії та практики, наводяться головні висновки, що характеризують у стислому вигляді підсумки виконаної роботи відповідно до завдань дослідження. Викладаються пропозиції та рекомендації щодо впровадження отриманих результатів і подальшого розвитку теми. У висновках не допускається повторення змісту введення й основної частини, зокрема висновків, зроблених за розділами. У висновках повинно міститися:

- висновки з аналізу теорії;
- результати вивчення об'єкта дослідження в реальних педагогічних умовах, його позитивні боки, недоліки, нереалізовані можливості та ін.;
- формулювання основних методичних рекомендацій викладачам і здобувачам освіти щодо використання результатів дослідження.

Оцінка опрацьованого матеріалу представляється з позицій відповідності змісту виконаної роботи цілям і завданням дослідження. Крім цього, отримані результати аналізуються з точки зору розв'язання поставленої проблеми дослідження.

Узагальнення отриманих результатів вимагає обґрунтування висновку про те, чи відповідають вони відомим раніше, чи не суперечать існуючим теоретичним положенням, розширюють або доповнюють останні.

Висновки передбачають виділення слідства з одержаних результатів дослідження. Вони повинні бути чіткими, змістовними, а за формою – короткими та лаконічними.

Під час формулювання висновків необхідно дотримуватись того, щоб вони мали зв'язок з метою та завданнями дослідження.

У завершальній частині висновків слід окреслити можливі перспективи подальших досліджень з проблеми, а також надати рекомендації щодо застосування результатів дослідження в ЗПТО (вказати, «де», «кому» й «як» рекомендується застосовувати одержані результати).

2.7. Список використаних джерел

Список використаних джерел необхідний для обґрунтування правильності теоретичних і практичних висновків і пропозицій розробника курсової роботи, встановлення достовірності досліджуваних залежностей, доцільності вибору тих чи тих методів дослідження. Бібліографічний список повинен містити літературу, яка безпосередньо була використана розробником і на ці джерела є посилання в розділах курсової роботи. Цей розділ курсової роботи надає перше уявлення про рівень її теоретичного та практичного опрацювання, відповідно сучасним положенням методики професійного навчання, теоретичної концепції розробника за обраною ним

темою. Приклад оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел наведено у Додатку Д.

2.8. Додатки

У додатках наводиться матеріал довідкового та нормативного характеру; малюнки, схеми, таблиці, тексти допоміжного плану; програми; дидактичний матеріал; технологічні й інструкційні карти та ін. Цей розділ за умов його раціональної побудови дозволяє розробнику курсової роботи варіювати обсяг основної частини курсової роботи, виносячи з неї весь допоміжний та додатковий матеріал.

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ДО МОВИ ТА СТИЛЮ ВИКЛАДАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Стиль викладання курсової роботи

Курсова робота повинна бути написана науковим стилем з використанням спеціальної термінології. Текст роботи повинен відповідати певним вимогам, а саме: чіткість структури; логічність і послідовність; точність наведених відомостей; ясність і лаконічність викладених матеріалів; відповідність викладу матеріалу нормам літературної мови.

У тексті курсової роботи необхідно дотримуватися єдності в стилі викладання матеріалу. Слід уникати канцелярських штамтів або публіцистичного стилю (за винятком цитат). Також неприпустимо застосування зворотів розмовної мови. Стиль курсової роботи передбачає вживання образних порівнянь, метафор, яскравих епітетів, риторичних запитань та інших виразних засобів художньої літератури.

Істотним недоліком стилю викладу вважається використання складних найменувань для опису загальновідомих фактів. Слід уникати повторень загальновідомих положень, що містяться в підручниках і навчальних посібниках, науковій та періодичній літературі тощо, не суттєвої інформації для дослідження, категоричних оцінок і суджень. У рамках наукової етики рекомендується взагалі відмовитися від усіляких оцінок чужих наукових праць.

До недоліків стилю викладання також відноситься використання ускладнених синтаксичних конструкцій, застосування занадто довгих складнопідрядних речень.

У процесі виконання курсового проекту необхідно уважно ставитися до вибору термінології. Визначення ключових термінів потрібно надавати з посиланням на галузеві словники, довідники та ін. У разі неоднозначного трактування терміну автор курсового проекту зобов'язаний доводити вибір певного трактування. В усій роботі необхідно користуватися прийнятими термінами, не допускаючи різнобою.

Слід уникати зловживанням іншомовних слів, якщо вони не є загальноновживаними або не мають вузького термінологічного значення. Іншомовні слова бажано замінювати синонімічними українськими словами, якщо це не завдає шкоди змісту. Бажано частіше звертатися до словників: Енциклопедичного словника, Словника іноземних слів, Словника синонімів, Глумачних словників та ін. Необхідно широко використовувати контекстні синоніми, для уникнення частих повторень одного й того ж слова.

Текст курсової роботи має бути безособовим. Серед обов'язкових вимог до роботи особливо важливими є ясність викладу, систематичність і послідовність викладання матеріалу. Ясність тексту багато в чому залежить

від правильної розбивки на абзаци. Його критерієм є сенс написаного: кожен абзац уключає самостійну думку, яка міститься в одному або кількох реченнях. Слід уникати повторень, стежити, щоб перехід до нової думки відбувався після того, як попередня отримала закінчене вираження. Фрази повинні бути короткими і ясними для розуміння, без нагромодження підрядних речень і дієприкметникових оборотів. Повторення допускаються тільки для ключових понять, які забезпечують смислову зв'язність тексту.

Некоректно вживання займенників «я», «моє», «мій», «мною», «мені» замість характерних для наукової мови «ми», «наше», «наш», «нами», «нам». Тільки займенник першої особи множини може використовуватися в тексті роботи, а також під час захисту курсової роботи. Наприклад, «ми вивчили», «ми досліджували», «ми прийшли до висновку», «в нашому дослідженні», «на наш погляд» тощо. Застосування першої особи однини не допускається та розцінюється як серйозний недолік.

Критична оцінка існуючих точок зору необхідна, але допускається в поважній формі: можливі суперечні думки, незгода має бути аргументованою. В тексті бажано менше робити посилань на себе, але якщо це необхідно, краще вживати безособові форми: «*вважаємо, що...*», «*більш переконливим здається...*», «*результати аналізу демонструють...*», «*аналіз наукової літератури з теми дозволяє виявити менш вивчені аспекти / намітити наступні завдання її дослідження...*» та ін. Не рекомендується перевантажувати рукопис цитатами, їх краще чергувати з власним викладом чужих точок зору (з обов'язковим посиланням на автора, наукову працю, сторінки), підпорядковуючи цей виклад завданням своєї роботи, пов'язуючи «чуже» та «своє». Якщо в роботі використовуються умовні позначення та скорочення слів, необхідно дотримуватися їх однаковості та на початку роботи (після змісту перед вступом) надати перелік умовних позначень.

3.2. Терміни та рекомендовані кліше

Курсові роботи належать до письмового наукового стилю мовлення, для якого є характерним повне виключення розмовних елементів і використання певних термінів загальнонаукового і вузькоспеціального плану. Наприклад:

а) іменники: *альтернатива, аналогія, аргумент, аспект, асоціація, ідентифікація, кваліфікація, концепт, концепція, критерій, модифікація, об'єкт, ставлення, позиція, полеміка, рукопис, зв'язок, сукупність, сфера, трансформація, феномен, фрагмент, експонент, явище та ін.;*

б) дієслова: *базуватися, домінувати (переважати), імпонувати, інтерпретувати, виключати, коментувати, лімітувати (обмежувати), маркувати (відзначати якимось способом), описувати, уточнювати, формулювати, елімінувати (виключати) та ін.;*

в) прикметники: *актуальний, базовий, вагомий, причинний,*

структурний, прагматичний, функціональний, когнітивний, інтерпретаційний, тривіальний та ін.;

г) прийменники і прийменникові сполучення: *через (всупереч), внаслідок, з приводу, на підставі, враховуючи, спираючись на, виключаючи, з урахуванням, виходячи з, щодо, по відношенню до, всередині, в рамках, відповідно, за допомогою, завдяки, з причини, за рахунок, за допомогою, замість та ін.;*

д) сполучники, сполучникові та вставні слова: *завдяки, далі, раніше, вище, нижче, оскільки – остільки, а також, або, наскільки, по-перше, по-друге та ін., з одного боку, з іншого боку, однак, безсумнівно, в цілому, окремо, в деталях, детально, в принципі, зокрема, навпроти, тощо, та інші, в тому числі та ін.*

Велике значення в наукових працях займають стійкі сполучення – кліше. Використання кліше економить розумові сили розробника курсової роботи та читача, надає стрункність викладу та полегшує сприйняття тексту. Творче використання кліше не обмежує авторську індивідуальність, яка може бути проявлена в сутнісних питаннях дослідження, підборі та поєднанні методів, аналізі прикладів, а також виборі тих чи тих синонімів, термінів, граматичних структур.

Приклади кліше та їх орієнтовний розподіл по розділах роботи:

Вступ: *існує думка; визнаним фактом є; склалася традиція; відомо що; до актуальних напрямів ... відноситься; підвищився інтерес; у теперішній час; спостерігається тенденція; можливо та необхідно подальше дослідження тощо.*

Теоретична частина:

1) огляд наявних точок зору («А» замінює прізвища та ініціали авторів): *у фундаментальній науковій праці А затверджується / розглядається / надається загальна характеристика / згадується / пропонується та ін.; існують різні точки зору; можна посперечатися на ...; цієї позиції дотримується А; інша точка зору представлена в наукових працях ...; у дослідженні А реалізується поєднання підходів; А дотримується думки / вважає / стверджує / зазначає тощо.*

Бажано комбінувати різні кліше; текст в стилі «А вважає ..., В вважає ..., В вважає ...» виглядає нудно та не містить власної позиції автора;

2) прийняття /заперечення положень: *більш / менш переконливою видається позиція А; в дослідженні в якості основної буде прийнята концепція А; більш обґрунтованим можна визнати положення А; слушною видається ...; як видається, менш переконливо ...; недостатньо доведено; викликає сумніви ствердження про ...; важко погодитися з ...; тощо;*

3) встановлення невивчених аспектів: *менш вивчено ...; цьому явищу приділяється недостатньої уваги; цей аспект не отримав / отримав менше висвітлення в науковій літературі тощо;*

4) встановлення суперечностей: *цей факт суперечить (усталеній)*

думці; в практиці існують факти, які не відповідають зазначеній теорії; ця позиція незавжди підтверджується фактами тощо;

5) формулювання проблеми: відповідно; в цьому дослідженні здійснюється спроба розглянути / описати / згрупувати / встановити зв'язок / знайти пояснення / класифікувати / продемонструвати / пояснити ... тощо; якщо припустити; мета дослідження може бути сформульована таким чином: ...; задача / проблема полягає в, виникає питання щодо приладдя / характеру тощо, належить з'ясувати, ведеться про доведення; метою цього дослідження є ... тощо.

Практична частина:

1) повідомлення вихідних положень: в якості вихідного приймається положення про ...; основними параметрами опису будуть ...; до розгляду залучаються ...; в основу дослідження буде покладено метод / принцип тощо;

2) виклад фактів, прикладів, спостережень: зібраний (досліджуваний) матеріал демонструє, що ..., можна спостерігати, що / як ..., застосування до матеріалу цього дослідження ... методів ... дозволяє виявити / встановити / зазначити / довести та ін.; цей приклад демонструє, що ... / ілюструє ... / наочно представляє / підтверджує / спростовує тезу про ... тощо;

3) структурування тексту: в першу чергу розглядаються ...; вводяться обмеження; вищезазначені ...; встановлені вище ...; як уже згадувалося; в числі інших аспектів; нижче буде продемонстровано ...; в ході дослідження; в цьому розділі пропонується ...; нижченаведені приклади; в другому розділі наводяться ...; з іншого боку; докладніше слід зупинитися на ... тощо;

4) авторські оцінки: має значення; відіграє; цікавить; здійснює вплив; вирішальним аргументом / фактом є ...; переважне значення має ...; видається більш (менш) адекватним / переконливим / наочним; підрахунки демонструють переважання ...; виявилася невідповідність; з цієї причини; з цієї точки зору; виявлено взаємозв'язок / взаємозалежність / єдність функцій / загальні властивості та ін.; важливо, що ...; слід зазначити / послатися / підкреслити / вказати / докладніше зупинитися на ...; новим і цікавим є ...; це доводить тощо.

Висновки: отже, відповідно до викладеного; узагальнюючи викладене; таким чином; як видно / впливає з викладеного; з'ясовується, що ...; підбиваючи підсумки; як продемонстровано вище; це дозволяє зробити висновок / укласти / припустити; з цього виходить що ...; наприкінці слід підкреслити ...; це означає, що ...; не виключено, що ...; аналіз продемонстрував, що ...; можна зробити висновок та ін.

3.3. Зв'язність викладення тексту

Часто розробники курсових робіт зазнають труднощів під час складання зв'язного тексту. Тому наводяться приклади, що ілюструють різноманітні способи зв'язку різних частин тексту: *«Бажаємо підкреслити, що ...»*, *«Перш ніж розпочати (продовжити) розмову про ..., скажемо кілька слів ...»*, *«Дуже важливо зрозуміти, що ...»*, *«З цієї точки зору можна стверджувати, що ...»*, *«Повертаючись до питання щодо ... , зауважимо ...»*, *«Грунтуючись на ідеях, сформульованих (висловлених) в попередньому підрозділі (див. п. п. ..., с. ...), можна зробити висновок ...»*, *«Надзвичайно істотним є також ...»*, *«Як демонструє наш матеріал ...»*, *«Як видно з наведених вище (нами) прикладів ...»*, *«Нагадаємо, що ...»* тощо.

Аналізуючи та викладаючи концепції, які стосуються проблеми, що досліджується, дуже важливо не просто передати зміст певної теорії або суть розбіжностей в трактуванні того чи того питання. Необхідно висловити розуміння проблеми, власне автором роботи, критично осмислити вивчене та ясно висловити власне ставлення: згода або незгода, сумніви або заперечення. Те ж саме є справедливим і по відношенню до цитат і посилань. Декілька прикладів вставних і пояснювальних виразів: *«В. Г. Гак справедливо вважає, що...»*, *«Цікава точка зору Ш. Баллі ...»*, *«Погляди на ... викладені так докладно, тому що ...»*, *«Звичайно, не можна заперечувати, що ...»*, *«Інша, прямо протилежна, точка зору висловлена в наукових працях (дослідженні) ...»*, *«Ми приєднуємося до тих концепцій (авторів), які ...»*,

«Суперечним представляється погляд ... на проблему ...» (надалі пояснити, що розробнику роботи здається суперечним), *«Такий підхід неправомірний ...»* (пояснити, чому), *«що стосується ..., то неправомірним видається твердження ...»* (та знов обґрунтувати, чому невірно).

РОЗДІЛ 4 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Загальні правила оформлення текстових документів

Курсова робота повинна бути виконана друкованим способом за допомогою комп'ютера на одному боці стандартного аркуша білого паперу формату А4. Робота має бути зброшурована, бажано в твердій або пластиковій обкладинці.

Текст основної частини курсової роботи поділяється на розділи. Розділи мають бути пропорційні за обсягом і в обов'язковому порядку повинні мати розподіл на підрозділи. Мінімальний обсяг підрозділу становить 5 сторінок. Нумери сторінок у змісті повинні відповідати реальному тексту курсової роботи.

Текст курсової роботи повинен бути підготовлений з використанням комп'ютера в Word, колір шрифту – чорний, міжрядковий інтервал – полуторний (1,5), гарнітура – Times New Roman, розмір шрифту – 14 кегль. Розміри полів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм. Текст вирівнюється за шириною, замовлений абзацний відступ 1,25 мм. Номер сторінки проставляється в правому нижньому куті аркуша, без крапки. Першою сторінкою вважається титульний лист, він не нумерується. Нумерація сторінок починається зі сторінки вступу та закінчується на останній сторінці додатків (занаявністю додатків).

Обсяг курсової роботи має становити 30-35 сторінок друкованого тексту (без додатків).

Не допускається скорочення слів, крім встановлених правилами, наприклад: та ін. (та інше), вид. (видання), вид-во (видавництво), ім. (імені)та ін.

Виправлення помилок, описок, виявлених у процесі роботи, допускається робити за допомогою підчистки, зафарбування білою фарбою або заклеювання

білим папером з подальшим нанесенням на тому ж місці виправленого тексту.

Допускається вписування в надрукований текст курсової роботи окремих слів, формул, знаків тільки чорними чорнилами або чорною тушшю з наближенням до щільності основного тексту.

Заголовки структурних частин курсової роботи **«ЗМІСТ»**, **«ВСТУП»**, **«РОЗДІЛ»**, **«ВИСНОВКИ»**, **«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»**,

«ДОДАТКИ» друкуються великими літерами в середині рядків, використовуючи напівжирний шрифт.

Розділи та підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки формулюються коротко.

Найменування заголовків розділів друкуються великими літерами напівжирним шрифтом у середині рядків, заголовки підрозділів – з абзацу малими літерами (крім першої великої) напівжирним шрифтом. Перенесення в заголовках не допускаються. Заголовки не підкреслюються, наприкінці них крапки не ставляться.

Усі розділи, підрозділи, пункти, малюнки, таблиці, формули ієрархічно нумеруються арабськими цифрами без знаку «№». Нумерація та найменування заголовків у тексті та змісті повинні бути ідентичними. Номер розділу ставиться після слова «**РОЗДІЛ**». Заголовок розділу друкуються з нового рядка, який є наступним за номером глави посередині рядка.

Номер підрозділу складається з номера розділу та підрозділу між якими ставиться крапка. Номер розміщується перед назвою, після кожної групи цифр ставиться крапка. Наприкінці заголовка крапка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, вони розділяються крапкою. Відстань між заголовками розділу, підрозділу та текстом повинна дорівнювати 2 інтервалам.

Після будь-якого заголовка повинен слідувати текст, а не малюнок, формула, таблиця або нова сторінка.

Такі заголовки структурних частин курсової роботи, як: «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**ВИСНОВКИ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**», «**ДОДАТКИ**» не нумеруються. Крапка наприкінці заголовків структурних частин не ставиться. Заголовки друкуються посередині рядка. Проте, такий заголовок, як «**ДОДАТКИ**», за умов наявності декількох додатків, друкуються посередині чистого аркуша.

Кожну структурну частину курсової роботи слід починати з нового аркуша.

4.2 Оформлення цитат і посилань на джерела

Подання матеріалу в курсовій роботі повинно підкорятися правилам оформлення наукового апарату, до якого відноситься правильне оформлення цитат, приміток, виносок, посилань і списку використаних джерел.

Цитата є точним, дослівним витягом з будь-якого тексту, який включений у текст розробника курсової роботи. Бібліографічне посилання є зазначенням джерела, на який посилаються. Виноска – це додатковий текст, який розміщується окремо від основного, внизу сторінки або наприкінці всього тексту, або в основному тексті в дужках. Примітка – це додаткове зауваження, яке міститься в виносі.

Усі вищезазначені елементи наукового апарату виконують у роботі дві функції: цитати є підтвердженням висловленої думки чи аргументу. В бібліографічних посиланнях вказується твори друку, згадані або цитовані в основному тексті. Примітки допомагають краще та точніше зрозуміти основний текст. Вони повідомляють фактичні відомості про згадувані речі,

події, осіб, які приховані в цитатах.

У разі цитування або використання матеріалів, які запозичені в інших авторів, необхідно в обов'язковому порядку робити посилання на джерела. Цитати виокремлюються лапками. Наприклад, *«Якщо людина прагне наблизитися до певного предмету, оволодіти ним, скористатися ним, то в такому мотиві відображається позитивне ставлення. Та навпаки, якщо людина прагне уникнути предмета, захиститися від нього, то мотив є негативним ставленням»*. Цитування припускає використання сучасних орфографію та пунктуацію, пропуски слів, позначаються трьома крапками, якщо думка автора при цьому не спотворюється. В тексті завжди необхідно вказати ініціали дослідника до прізвища; між ініціалами та прізвищем ставиться пробіл. Наприклад, *«Як зазначає Н. Гуткіна: «...що тільки за наявності навчальної мотивації учень стає суб'єктом учіння, а учіння стає цілеспрямованою діяльністю»*. Проте, наводити в роботі занадто багато дослівних цитат не слід. Поряд з прямим цитуванням допустимо викладання чужих думок власними словами. У цьому випадку також необхідно посилатися на першоджерело.

За умов посилання на наукові праці, періодичні видання тощо, які мають міститися в списку використаних джерел, у тексті курсової роботи після згадки про них (після цитати з них) проставляються порядкові номери джерел арабськими цифрами в квадратних дужках, під яким воно значиться в списку та, в необхідних випадках, додаються відомості щодо сторінки. Наприклад:

[23] – означає посилання на джерело під номером 23 в списку використаних джерел;

[19, с. 127] – означає посилання на сторінку 127 джерела під номером 19;

[3; 7; 13; 20] – загальне посилання на низку наукових праць, довідкових джерел тощо, які містяться в списку використаних джерел під відповідними номерами.

Наприклад: *«Результати досліджень опубліковані в статті [2]»*. Не рекомендується будувати фрази, в яких в якості слів застосовується порядковий номер посилання, наприклад: *«У [7] показано ...»*. В необхідних випадках, таких як цитування, перенесення ілюстрацій без змін, таблиць з вихідними даними та ін., точно вказуються сторінки джерела, наприклад, [4, с.17]. Крапка в реченні ставиться після квадратних дужок.

4.3. Оформлення таблиць

Таблиці, малюнки розташовуються безпосередньо за текстом курсової роботи (бажано на одному розвороті) або даються в Додатках.

Таблиці розподіляються на аналітичні та неаналітичні. Аналітичні таблиці – результат обробки цифрових показників. Як правило, після таких таблиць робиться узагальнення в якості висновків, що фіксують певні закономірності. Вони вводяться до тексту такими словами, як: *«таблиця*

дозволяє зробити висновок, що ...; з таблиці видно, що ...; Відповідно до даних таблиці впливає, що ... » тощо.

У неаналітичних таблицях розташовуються необроблені статистичні дані, необхідні лише для інформації або констатації.

Усі таблиці повинні мати нумераційний та тематичний заголовки. Нумерація таблиць повинна бути по розділах, наприклад, «**Таблиця 1.7**» (тобто таблиця 7 розділу 1). Тематичний заголовок таблиць розташовується над таблицею по центру під нумераційним заголовком таблиці, який знаходиться з правого боку аркуша, та набирається 14 шрифтом з напівжирним начерком. У таблиці міжрядковий інтервал – одинарний, розмір шрифту – 12 кегль.

4.4. Оформлення ілюстративного матеріалу

Ілюстративний матеріал, який використовується в курсовій роботі, може містити схеми, креслення, малюнки, фотографії, діаграми. Кожна ілюстрація забезпечується підписом, який позначається скороченим словом

«**Рис. ...**» із зазначенням нумерації арабськими цифрами, яка повинна бути по розділах, наприклад: «**Рис. 2.5**», (тобто рисунок 5 розділу 2). Кожна ілюстрація повинна мати тематичний заголовок і пояснювальні записи, які рекомендується набирати 14 шрифтом напівжирним обрисом. Тематичний заголовок розташовується під ілюстрацією по центру, крапка наприкінці не ставиться.

Посилання в тексті на ілюстрації робляться, наприклад, за допомогою таких слів, як: «*Згідно рисунку 1 ...*»; «*Відповідно до рисунку 2 ...*»; «*... (рис. 3)*».

У разі запозичення обов'язково здійснюються посилання на джерело ілюстрації.

Якщо ілюстрації тривають на кількох сторінках, кожна, починаючи з другої, частина забезпечується назвою, як-от: «**Продовження**». Якщо ілюстрації розташовуються в Додатках, то на кожен малюнок, таблицю та додаток у тексті повинно бути посилання в дужках, наприклад: *(рис. 1.6)*, *(див. Додаток В)*.

4.5. Оформлення формул

Формули, які розташовуються в тексті курсової роботи, слід нумерувати. Формули нумеруються наскрізною нумерацією. Формули розташовуються посередині рядка та нумеруються арабськими цифрами в круглих дужках з правого боку аркуша. Місце номера формули в рамці знаходиться поза рамки з правого боку проти основного рядка формули. Номер формули-дробу розташовується на середині основної горизонтальної риски формули. Посилання в тексті робляться на порядкові номери формул,

наприклад: «... з формули (1) слід ...; Використовуючи формулу для підрахунку (див. формулу (1)), отримуємо».

Роз'яснення символів і числових коефіцієнтів розташовуються під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені в формулі. При цьому перший рядок повинен починатися зі слова «де», з двокрапкою останнього, а роз'яснення кожного символу розташовується з нового рядка.

Запозичення формули обов'язково відображається посиланням на джерело формули.

4.6. Оформлення списку використаних джерел

Список використаних джерел друкується через півтора інтервали, кожна позиція починається з абзацу. Наприклад:

У список використаних джерел, який розміщується наприкінці пояснювальної записки, вносяться тільки ті джерела, на які робилися посилання в тексті. При цьому необхідно дотримуватися загальноприйнятих правил бібліографічного опису джерел. Список використаних джерел надається в алфавітному порядку, із зазначенням автора, назви джерела, місця видання, назви видавництва, року видання. Іншомовні джерела необхідно надавати наприкінці списку. Норми бібліографічного опису, приклади оформлення бібліографічного опису пред'явлено в Додатках (див. Додаток Д).

4.7. Оформлення додатків

Після списку використаних джерел розміщуються додатки, за умов наявності останніх.

Розміщуються додатки відповідно до порядку появи посилань на них у тексті курсової роботи. Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «Додаток А», «Додаток Б» тощо. Позначення «Додаток ...» робиться у правому верхньому куті аркуша, нижче симетрично до тексту розміщується назва додатку. За необхідності текст додатків може розподілятися на розділи, підрозділи, пункти та підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатку. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатку (літеру) та крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатку А; Г.3.1 – підрозділ 3.1 додатку Г. Ілюстрації, таблиці, формули, що у тексті додатку, потрібно нумерувати в межах кожного додатку, наприклад, рисунок Г.3 – третій рисунок додатку Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатку А; формула (А.1) – перша формула додатку А.

Якщо додатки розміщуються на аркушах формату А4, вони послідовно брошуруються в роботу після списку використаних джерел із наскрізною нумерацією сторінок. Для додатків можна не дотримуватися

вимог щодо розміру шрифту та міжрядкового інтервалу. Якщо ж розмір додатків (таблиці, графіки, карти тощо) є більшим, ніж формат А4, вони оформляються в окремій структурованій теці, на якій зазначається слово «ДОДАТКИ», назва курсової роботи та прізвище, ініціали автора.

4.8. Нумерація сторінок

Нумерація сторінок – наскрізна. Сторінки курсової роботи нумеруються арабськими цифрами. Титульний лист, заяву, завдання та зміст включають до загальної нумерації роботи, але номер сторінки на них не ставиться. Нумерація сторінок здійснюється послідовно, починаючи зі сторінки «Вступ», на якій, так само як і на наступних сторінках, проставляється номер у правому нижньому куті поля аркуша, закінчується останньою сторінкою додатків. Додатки, ілюстрації, таблиці, які розташовуються на окремих аркушах, долучаються до загальної нумерації сторінок курсової роботи.

РОЗДІЛ 5

ЗАХИСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Порядок захисту курсової роботи

1. Захист курсової роботи є особливою формою перевірки глибини осмислення вивченого матеріалу, ефективним способом демонстрації навичок наукових виступів, уміння коротко, аргументовано та чітко викладати представлений у роботі матеріал.

2. Захист курсової роботи приймається екзаменаційною комісією зі складу досвідчених працівників професорсько-викладацького складу кафедри технологічної і професійної освіти у складі 3-х осіб.

3. Формою атестації курсових роботах є диференційований залік. Критерії оцінювання курсових робіт доводять до відома здобувачів на початку семестру.

4. Оцінка за курсову роботу виставляється за результатами захисту в відомість і залікову книжку здобувача (незадовільна оцінка – тільки в відомість) ізасвідчується підписами членів комісії.

5. Здобувач, який не представив у встановлений термін курсову роботу чине захистив її з неповажних причин, вважається таким, який має академічну заборгованість з дисципліни.

6. У разі не допуску здобувача до захисту курсової роботи або отриманні незадовільної оцінки за результатами захисту він не допускається до екзаменаційної сесії (заочна форма навчання – до здачі відповідного екзамену) та вважається таким, який має академічну заборгованість з дисципліни.

5.2. Оцінювання курсової роботи

Оцінка якості курсової роботи здійснюється за низкою показників, поміжяких основними є такі, як:

- актуальність й обґрунтування вибору теми;
- повнота та чіткість висвітлення вступу: мета, завдання, предмет, об'єкт, методи дослідження;
- розкриття основних теоретичних джерел;
- представлення результатів практичної частини роботи;
- точність і повнота висновків;
- якість публічного виступу: точний, послідовний, повний, науково-обґрунтований виклад основних положень роботи з дотриманням регламенту;
- відповіді на питання членів комісії: аргументовані, логічні, переконливі, наукові;
- повнота охоплення наукової літератури;
- якість оформлення курсової роботи та демонстраційних матеріалів;

- самостійність й ініціатива в підході до дослідження;
- зауваження та рекомендації наукового керівника курсової роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за виконання курсової роботи

Критерії оцінювання оформлення роботи	
Дотримання обсягу роботи	5 балів
Правильне структурування роботи	5 балів
Список використаних джерел	5 балів
Всього балів:	15 балів
Критерії оцінювання змісту роботи	
Актуальність теми роботи	8 балів
Обґрунтованість та достовірність отриманих результатів	8 балів
Загальний зміст роботи (повнота огляду стану розробленості проблеми; наявність усіх необхідних визначень; логічність і послідовність викладу матеріалу; ґрунтовність аналізу емпіричного матеріалу; аргументованість висновків та їх відповідність завданням роботи)	25 балів
Узгодженість мети, завдань роботи та висновків; аргументований зв'язок між теоретичною та практичною частинами роботи	8 балів
Самостійність й ініціативність під час виконання роботи	8 балів
Ілюстративний матеріал	8 балів
Всього балів:	65 балів
Критерії оцінювання захисту курсової роботи (презентація)	
Логічність і послідовність викладення матеріалу	8 бали
Мова, стиль, загальна культура ведення наукової полеміки та поведінки	6 бали
Наявність й якість візуальної презентації, використання мультимедіа тощо	6 бали
Всього балів:	20 балів
Загальна сума балів:	100 балів

Критерії оцінювання з урахуванням специфіки напряду підготовки та національною шкалою ECTS розробляються та затверджуються профільною кафедрою.

Орієнтовні критерії оцінювання:

Оцінкою «**відмінно**» оцінюється робота, яка спирається на досить повну джерелознавчу базу, розкриває досліджувану педагогічну проблему багатогранно та багатоаспектно, простежує конкретне явище на широкому історико-культурному тлі, пропонує нові підходи до розгляду досліджуваного історико-педагогічного явища з урахуванням раніше невідомих або раніше не вивчених фактів або явищ. Робота, яка отримала оцінку «**відмінно**», передбачає: широке застосування наукових методів дослідження, глибоке науково-теоретичне обґрунтування висунутих положень і рекомендацій, викладена гарною літературною мовою, вибудована в чіткій логічній послідовності та, в цілому, відповідає всім, без винятку, вимогам, які висуваються до виконання курсової роботи.

Оцінкою «**добре**» оцінюється робота, яка містить досить глибокий теоретичний аналіз обраної проблеми, висуває науково-обґрунтовані

рекомендації щодо вивчення цієї чи цієї педагогічної проблеми, та в цілому відповідає основним вимогам, які висуваються до виконання курсової роботи.

Оцінкою «**задовільно**» оцінюється робота, в якій недостатньо глибоко розроблена науково-теоретична база досліджуваної проблеми, досить вузька

інформаційно-джерельна база, проблема дослідження розкрита однобоко та схематично, не враховано основні вимоги, які висуваються до виконання курсової роботи.

Оцінкою «**незадовільно**» оцінюється робота, яка не містить науково-теоретичного та практичного дослідження обраної проблеми та не відповідає основним вимогам, які висуваються до виконання курсової роботи.

Критерії оцінювання курсової роботи за 100-бальною шкалою та національною шкалою ECTS

Шкала ECTS	Бали	Орієнтовні критерії
A	90-100	Робота відповідає всім вимогам, має інноваційний характер, наукову новизну та практичне значення. захист засвідчив високу обізнаність здобувача в предметі дослідження. Також, виконана робота продемонструвала, що здобувач володіє глибокими знаннями, уміннями та засвоєними компетентностями з дисципліни.
B	80-89	Робота відповідає всім вимогам, має практичне значення. Результати дослідження можуть бути впроваджені. захист засвідчив обізнаність здобувача в предметі дослідження. Також, виконана робота продемонструвала, що здобувач володіє на достатньо високому рівні знаннями, уміннями та засвоєними компетентностями з дисципліни.
C	71-79	Робота відповідає всім вимогам, але не має суттєвої новизни та практичного значення. захист загалом засвідчив обізнаність здобувача в предметі дослідження. Також, виконана робота продемонструвала, що здобувач володіє на середньому рівні знаннями, уміннями та засвоєними компетентностями з дисципліни.
D	61-70	Робота загалом відповідає вимогам, але немає новизни та практичного значення. Робота має деякі зауваження. захист засвідчив не повну обізнаність здобувача в предметі дослідження. Також, виконана робота продемонструвала, що здобувач не достатньо володіє знаннями, уміннями та засвоєними компетентностями з дисципліни.
E	50-60	Робота загалом відповідає вимогам, але немає новизни та практичного значення. Робота має суттєві зауваження. захист засвідчив суттєві недоліки та не повну обізнаність здобувача в предметі дослідження. Також, виконана робота продемонструвала, що здобувач не володіє знаннями, уміннями та засвоєними компетентностями з дисципліни.
F	30-49	Робота не відповідає вимогам, має багато суттєвих зауважень. захист засвідчив відсутність необхідної підготовки здобувача, необізнаність здобувача в предметі дослідження. Також, виконана робота продемонструвала низький рівень сформованості знань, умінь та несформованість компетентностей з дисципліни в здобувача. Необхідно доопрацювати роботу, але повторний захист можливий.

FX	0-29	Робота не відповідає вимогам, захист засвідчив відсутність необхідної підготовки здобувача та його повну необізнаність в предметі дослідження. Тому повторний захист неможливий, здобувач повинен отримати нову тему.
----	------	---

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артемьева І. С., Петухова Т. А., Штайнер Т. В. Методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Методика професійного навчання» для здобувачів вищої освіти 3 року навчання першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 015 Професійна освіта (Дизайн). Одеса : ДЗ ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. 77 с.
2. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень : Навч. посібник. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2004. 208 с.
3. Коломієць В. О. Як виконувати курсову роботу : Метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів. Київ : Вища школа, 2003. 69 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень : Навч. посібник. Київ : Кондор, 2003. 192 с.
5. Кузьменко С.Г. Курсова (дипломна) – це дуже просто! : наук.-практ. посіб. Донецьк : Норд-Прес, 2004. 126 с.
6. Курсова робота з методики професійного навчання. Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6.010104 «Професійна освіта. Комп'ютерні технології» / Цідило І. М., Горбатюк Р. М., Рак В. І. Тернопіль : Вид-во ТНПУ імені В. Гнатюка. 2014. 46 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ З ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ зі спеціальності 015 «Професійна освіта за спеціалізаціями»

1. Методика використання елементів проектної технології на заняттях практичного навчання (за спеціалізацією).
2. Методика використання сучасних методів навчання в процесі вивчення технологій (за спеціалізацією) у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
3. Методика використання сучасних методів навчання в процесі вивчення технологій (за спеціалізацією) у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
4. Методика використання сучасних методів навчання в процесі вивчення основ товарознавства у галузі / матеріалознавства у галузі.
5. Методика виховання естетичної культури в процесі проведення занять (за спеціалізацією) на заняттях з виробничого навчання.
6. Зміст та методика вивчення обладнання / устаткування підприємств (за спеціалізацією)
7. Зміст та методика вивчення технології виробництва (за спеціалізацією)
8. Методика вивчення дисципліни (за спеціалізацією) у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
9. Методика вивчення технології виробництва (за спеціалізацією) на уроках зі спецдисциплін.
10. Методика вивчення технології виробництва (за спеціалізацією) на уроках зі спецтехнологій.
11. Методика навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів технологіям (за спеціалізацією).
12. Проектування занять зі спецдисциплін з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (за спеціалізацією).
13. Формування системи знань в учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти профілю (за спеціалізацією) при вивченні технології (за спеціалізацією).
14. Методика застосування урочних телекомунікаційних освітніх проектів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.
15. Формування професійних знань та вмінь учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами інтерактивного навчання.
16. Дистанційне навчання та моделі його здійснення у закладах професійної (професійно-технічної) освіти
17. Формування (розвиток) творчої активності учнів на уроках зі спецтехнологій (за спеціалізацією) в процесі застосування (на вибір – інтерактивних, ігрових, проектних, продуктивних) освітніх технологій.

18. Розвиток технічного мислення учнів (студентів) у процесі професійного навчання (за спеціалізацією).

19. Дидактичні умови формування в учнів (студентів) інтересу до навчально-дослідницької роботи.

20. Дидактичні особливості викладання загальнонаукових, загальнопрофесійних та спеціальних дисциплін у професійній освіті (за спеціалізаціями).

21. Моделювання на заняттях з професійної підготовки і його роль у розвитку технічного мислення учнів (за спеціалізаціями).

22. Методика використання технічних завдань з професійної підготовки учнів (за спеціалізаціями).

23. Формування професійного інтелекту в учнів у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (за спеціалізаціями).

24. Взаємозв'язок теоретичного та виробничого навчання (за спеціалізаціями).

25. Методика реалізації міжпредметних зв'язків під час професійного навчання у професійній освіті (за спеціалізаціями).

26. Міжпредметні зв'язки як умова підвищення ефективності освітнього процесу у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (за спеціалізаціями).

27. Інтеграція теоретичного і виробничого навчання в процесі професійної підготовки фахівців (за спеціалізаціями).

28. Шляхи і засоби реалізації принципів зв'язку теорії з практикою і поєднання навчання з продуктивною працею в професійній підготовці молоді.

29. Шляхи підвищення ефективності виробничої практики учнів (студентів) у професійній освіті.

30. Методи та організаційні форми виробничого навчання на заняттях з виробничого навчання (за спеціалізаціями).

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО ЛИСТА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет дошкільної і технологічної освіти
Кафедра педагогіки і методики технологічної освіти

Реєстраційний № _____
«__» _____ 2020 р.

КУРСОВА РОБОТА

з теорії і методики професійного навчання

на тему:

**МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАВДАНЬ З ПРОФЕСІЙНОЇ
ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ЗА ПРОФЕСІЄЮ «ОФІЦІАНТ»**

Студентки 4 курсу групи ПСО-17
факультету дошкільної і технологічної
освіти
спеціальності: 015 Професійна освіта
(Сфера обслуговування)
Мазуренко Ілони Андріївни

Керівник: д.пед.н., доцент кафедри
педагогіки та методики технологічної
освіти
Яковлева Вікторія Анатоліївна

Оцінка: _____

Національна шкала _____

Шкала ECTS _____

Кількість балів _____

Члени комісії _____

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ**ЗМІСТ**

ВСТУП.....	00
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДСТАВИ РОЗРОБКИ РОБОЧОГО ЗОШИТА З ДИСЦИПЛІНИ.....	00
1.1. Робочий зошит як дидактичний засіб організації самостійної роботи здобувачів освіти.....	00
1.2. Методичні аспекти розробки робочих зошитів з дисципліни професійного циклу.....	00
РОЗДІЛ 2. РОЗРБКА РОБОЧОГО ЗОШИТУ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ» НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «ТЕХНОЛОГІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ».....	00
2.1. Методичні особливості дисципліни як підстава для проектування робочого зошиту з дисципліни «Методи та засоби дистанційного навчання».....	00
2.2. Структура та зміст робочого зошита з дисципліни «Методи та засоби дистанційного навчання» з теми «Технологія дистанційного навчання».....	00
ВИСНОВКИ.....	00
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	00
ДОДАТКИ.....	00

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ВСТУПУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

ВСТУП

Актуальність дослідження.

Мета дослідження –

Завдання дослідження :

Об'єкт дослідження –

Предмет дослідження –

Методи дослідження.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (24 найменування, із них 2 іноземними мовами), 4 таблиць, 2 рисунків, 9 додатків. Загальний обсяг курсової роботи складає 42 сторінки, основний зміст викладено на 35 сторінках.

Додаток Д

ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ

Приклади оформлення списку літератури
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.
Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
	Книги
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автора	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автора	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири автори	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Укראгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
П'ять і більше авторів	Екологія : навч. посіб. / Б. В. Борисюк та ін. Житомир, 2003. 174 с. Методи підвищення природної рибопродуктивності ставів / Андрющенко А. І. та ін. ; за ред. М. В. Гринжевського. Київ, 1998. 124 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Фауна України. В 40 т. Т. 36. Інфузорії. Вып. 1. Сукторії (<i>Ciliophora, Suctorea</i>) / И. В. Довгаль. Киев : Наукова думка, 2013. 271 с.

За редакцією	Доклінічні дослідження ветеринарних лікарських засобів / за ред. І. Я. Коцюмбаса. Львів : Тріада плюс, 2006. 360 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки ваграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.
Статті з продовжуючих та періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім.Т. Шевченка. Сер. Економіка</i> . 2013. Вип. 148. С. 31–34. Масловська Л. Ц., Савчук В. А. Оцінка результативності і ефективності виробництва органічної агропродовольчої продукції. <i>Агросвіт</i> . 2016. № 6. С. 23–28. Акмеологічні засади публічного управління /Є. І. Ходаківський та ін. <i>Вісник ЖНАЕУ</i> . 2017. № 1, т. 2. С. 45–58. DankevychYe. M., Dankevych V. Ye., Chaikin O. V. Ukraineagriculturallandmarketformationpreconditions. <i>ActaUniversitatisAgricolturaeetSilvicolturaeMendelianaеBrunensis</i> . 2017. Vol. 65, №. 1. P. 259–271.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11. 2017).

Законодавчі документи	<p>Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).</p> <p>Концепція Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року : проект / М-во аграр. політики та продовольства України. URL: http://minagro.gov.ua/apk?nid=16822 (дата звернення: 13.10.2017).</p>
Періодичні видання	<p>Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i>. 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).</p>
	<p>Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. <i>Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)</i>. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL: http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf (Last accessed: 02.11.2017).</p> <p>Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. <i>Journal of Popular Culture</i>. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>
Сторінки з веб-сайтів	<p>Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? <i>Екологія життя</i> : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua (дата звернення: 12.10.2017).</p>
Інші документи	
Законодавчі і нормативні документи (інструкції, накази)	<p>Конституція України : станом на 1 верес. 2016 р. / Верховна Рада України. Харків : Право, 2016. 82 с.</p> <p>Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень : Закон України від 5 жовт. 2017 р. № 2164. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 9 листоп.</p> <p>Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : затв. наказом М-ва фінансів України від 20 квіт. 2015 р. № 449. <i>Все про бухгалтерський облік</i>. 2015. № 51. С. 21–42.</p>

Стандарти	ДСТУ ISO 9001: 2001. Системи управління якістю. [Чинний від 2001-06-27]. Київ, 2001. 24 с. (Інформація та документація).
Патенти	Комбайн рослинозбиральний універсальний : пат. 77937 Україна : МПК А01D 41/02, А01D 41/04, А01D 45/02. № а 2011 09738 ; заявл. 05.08.2011 ; опубл. 11.03.2013, Бюл. № 5.
Авторські свідоцтва	А. с. 1417832 ССРСР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. № 4185516 ; заявл. 22.01.87 ; опубл. 23.08.88, Бюл. № 31.
Дисертації, автореферати дисертацій	Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : дис. ... д-ра с.-г. наук : 03.00.16 / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир, 2011. 392 с. Романчук Л. Д. Оцінка джерел надходження радіонуклідів до організму мешканців сільських територій Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.-г. наук : 03.00.16. Житомир, 2011. 40 с.
Препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).